

«БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ»
халықаралық
қоғамдық қоры

«BILIM-INNOVATION»
International
Social Foundation

18.11.2019г. N423

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
А.Қ.Аймағамбетовке

Құрметті Асхат Қанатұлы!

Қазақтың біртуар азаматы Ахмет Байтұрсынов: «Ұлттың сақталуына да, жоғалуына да себеп болатын нәрсенің ең қуаттысы – тіл» -деп атап кеткен. Осы ғұламаларымыздың тіл жөнінде айтып кеткен өсиеттерін екі етпей орындап, ғасырдан ғасырға жалғастырып отыру баршамыздың міндетіміз болып табылады.

Осы міндетті орындауда Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің тікелей қолдауымен, «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» Халықаралық қоғамдық қоры 2008 жылдан бастап, «Жарқын болашақ» республикалық қазақ тілі олимпиадасын жыл сайын жоғары деңгейде өткізіп келеді.

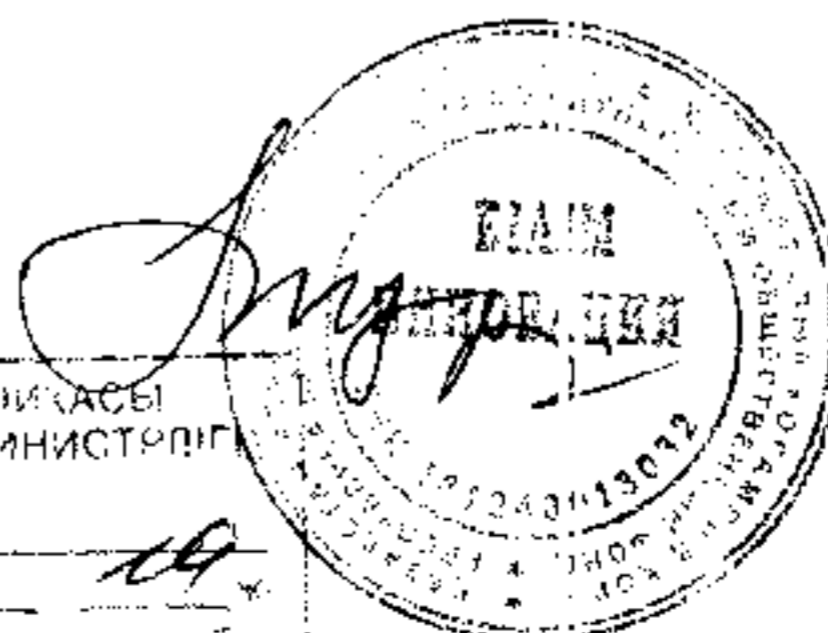
Бұл олимпиаданы өткізудегі басты мақсат - мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейту және оны дамыту, әрі қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша ерекше дарынды оқушыларды анықтай отырып, Қазақстанның «жарқын болашағы» үшін аянбай қызмет ететін жастарға ерекше қолдау көрсету болып табылады.

Айта кету керек, «Жарқын болашақ» олимпиадасына оқыту тіліне қарамастан, мемлекеттік және мемлекеттік емес жалпы білім беретін мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың арасында қазақ тілі мен әдебиеті бойынша 7–11-сынып оқушыларының 5 бағыт бойынша («Бейнелеушілер», «Білгірлер бәйгесі», «Жас қаламгер», «Сөз шеберлері», «Әнші-бұлбұлдар») білімін сарапқа салады.

Жыл сайын «Жарқын болашақ» республикалық қазақ тілі олимпиадасының аудандық, қалалық және облыстық жарыстарына 5000-нан астам оқушы қатысып, ақтық мәре Нұр-Сұлтан қаласында өткізіледі.

Осы орайда, Сізді **2020 жылғы 15-17 сәуір** күндері аралығында өтетін олимпиаданың ақтық мәресінде құрметті қонақ ретінде қатысуға арнайы шақырамыз. Сонымен қатар, осы олимпиаданың жоғары деңгейде өтуіне қолдау көрсетуіңізді сұраймыз.

Құрметпен,
«БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚК
президент кеңесшісі

Н.Н.Тулбаев

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Көрсеткіш № 13406
21 / 19
Орындаушы: Ф.Кадирова

**«Жарқын болашақ» республикалық
қазақ тілі олимпиадасының**

ЕРЕЖЕСІ

I. Жалпы ереже

1. Осы Ереже Қазақстан Республикасында жыл сайын өткізіліп отыратын «Жарқын болашақ» қазақ тілі олимпиадасының (бұдан әрі – «Жарқын болашақ» олимпиадасы) мақсаттары мен міндеттерін, ұйымдастыру және өткізу тәртібін белгілейді.

2. «Жарқын болашақ» олимпиадасы «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» халықаралық қоғамдық қоры (бұдан әрі – қор) тарапынан жыл сайын өткізілетін олимпиада болып табылады.

II. «Жарқын болашақ» олимпиадасының мақсаттары мен міндеттері:

3. «Жарқын болашақ» олимпиадасының мақсаты:

- мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейту;
- қазақ халқының мәдени, әдеби және рухани қазыналарын кеңінен насихаттау;
- оқушылардың шығармашылық, ізденушілік қабілеттерін, мәдени дүниетанымын дамыту.

4. «Жарқын болашақ» олимпиадасының негізгі міндеттері:

- оқушылардың қазақ халқының тіліне, әдебиетіне, салт-дәстүрлеріне, тарихына және мәдениетіне деген қызығушылығын арттыру, қазақ халқының тарихын үйреніп, білуге ынталандыру;
- тұлғаның өз-өзін дамытуына және өзіндік қабілеттерін жетілдіруіне жағдай жасау.

III. «Жарқын болашақ» олимпиадасын ұйымдастыру және өткізу тәртібі

5. «Жарқын болашақ» олимпиадасына қазақ тілді және қазақ тілді емес 7–11-сынып оқушылары қатыса алады. (13-18 жас аралығы)

6. «Жарқын болашақ» олимпиадасы бес бағыт бойынша байқауды қамтиды:

1. «Бейнелеушілер» (қазақ әдебиетіндегі шығармаларды комикс жанрында салу);

2. «Білгірлер бәйгесі» (мақал-мәтел, жұмбақ, ертегілер бойынша сайыс);

3. «Жас қаламгер» (жазбаша шығармашылық жұмыс),

4. «Сөз шеберлері» (мәнерлеп оқу);

5. «Әнші-бұлбұлдар» (ән айту).

7. «Жарқын болашақ» олимпиадасы үш кезеңнен тұрады:

1-кезең – аудандық кезең. Ол қараша – желтоқсан айларында өтеді;

2-кезең – облыстық кезең. Ол 10 қаңтар – 10 наурыз аралығында өтеді;

3-кезең – республикалық кезең (финал). 2020 жылғы 15-17 сәуір күндері аралығында Нұр-Сұлтан қаласында өтеді. (уақыты ±5 күн өзгеруі мүмкін)

***Республикалық білім-беру мекемелері орналасқан жеріндегі облыстық кезеңге қатысады.**

8. Бір оқушы бес байқаудың біреуіне ғана қатыса алады.

9. Қорытынды байқауға баратын оқушыларды байқау өтетін қалаға жеткізу мен қатыстыру үшін әр өңірден бір жетекші тағайындалады (жетекші ретінде анасы немесе әкесі, сонымен қатар, жіберуші жақ тағайындаған өзге тұлға болуы мүмкін).

10. Республикалық кезеңге облыстық кезеңде 1-орын алған оқушылар ғана қатысады. Әрбір облыстан республикалық кезеңге ұсынылатын оқушы саны төмендегідей:

Конкурс атауы	Тобы	Оқушы саны	Барлығы
«Бейнелеушілер»	қазақ және өзге ұлт	әр топтан 1 оқушы	2 оқушы
«Білгірлер бәйгесі»	қазақ және өзге ұлт	әр топтан 1 оқушы	2 оқушы
«Жас қаламгер»	қазақ және өзге ұлт	әр топтан 1 оқушы	2 оқушы
«Сөз шеберлері»	қазақ және өзге ұлт	әр топтан 1 оқушы	2 оқушы
«Әнші-бұлбұлдар»	қазақ және өзге ұлт	әр топтан 1 оқушы	2 оқушы

11. «Жарқын болашақ» олимпиадасының тапсырмаларын «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ дайындайды.

«Жарқын болашақ» қазақ тілі олимпиадасы» бойынша Ұйымдастыру комитетіне қатысушылардың тізімін берудің соңғы күні – 2020 жылғы 3 сәуір, электрондық пошта: innovation.bilim@gmail.com, (қосымша ақпарат:).

12. Қатысушылар республикалық кезеңге өтетін қалаға келу мерзімін олимпиаданың ашылуынан алдын, ал қайту мерзімін (ақпарат қосымша беріледі) олимпиаданың жабылуынан кейінгі уақыттарға жоспарлауы қажет.

13. Қатысушылар республикалық кезең өтетін қаланың ауа райына сай дайындықпен (киім, қажетті заттары және т.б.) баруы қажет.

14. Республикалық кезеңге келген қатысушылар өз жоспарларын жергілікті Ұйымдастыру комитетінің бағдарламалары мен жоспарларына сай ақылдаса отырып құруы тиіс.

IV. Қаржыландыру

15. «Жарқын болашақ» олимпиадасының республикалық кезеңінің іс-шараларын «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ қаржыландырады.

16. «Жарқын болашақ» республикалық қазақ тілі олимпиадасының» қатысушыларының жол шығындары жіберу тарапынан немесе қатысушылар тарапынан төленеді.

17. «Жарқын болашақ» олимпиадасы бойынша Ұйымдастыру комитеті қатысушылардың мәдени демалысын ұйымдастыру, ынталандыру іс-шараларына қосымша қаражат қарастырады.

18. Республикалық кезеңге қатысушыларды жатын орынмен және тамақпен қамтамасыз ету шаралары «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ тарапынан қарастырылады.

19. «Жарқын болашақ» олимпиадасының республикалық кезеңіне өткен қатысушылар облыстық команда құрамында келеді. Команданы бір жетекші бастап келеді (жетекші ретінде ата-ана да бола алады), қатысушы және бір жетекшіден басқа адамдар жатын орынмен және тамақпен қамтамасыз етілмейді.

V. Ұйымдастыру комитеті және қазылар алқасы

8. «Жарқын болашақ» олимпиадасының республикалық Ұйымдастыру комитетінің құрамын «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ бекітеді.

9. Ұйымдастыру комитеті:

- «Жарқын болашақ» олимпиадасын ұйымдастырады және оны өткізуге тікелей басшылық жасайды;

- Қазылар алқасының Нұр-Сұлтан, Шымкент, Алматы қалаларындағы, облыстық және республикалық кезеңдегі құрамын бекітеді.

10. «Жарқын болашақ» олимпиадасының қазылар алқасы:

- Төраға;
- Мүшелер (2-3 адам)
- Хатшыдан тұрады.

11. Қазылар алқасының міндеттері:

- қатысушылардың жұмысын тексеру, қорытындысын шығару;

- қатысушылардың білімі мен өнерін бағалауға даулы мәселелерді талқылау және қажетті түзетулер енгізу;

- жеңімпаздарды анықтау және жүлделі орындарды бөлу.

- «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» ХҚҚ-ның Қашықтықтан жұмыс жасайтын президент кеңесшісіне «Жарқын болашақ» олимпиадасының республикалық кезеңі бойынша жеке есеп беру.

VI. «Жарқын болашақ» олимпиадасының жұмысын қорытындылау және қатысушыларды марапаттау

12. «Жарқын болашақ» олимпиадасының ашылуы және марапаттау рәсімі салтанатты түрде өткізіледі.

13. «Жарқын болашақ» олимпиадасының әрбір байқауы бойынша 6 жүлделі орын беріледі, олар төмендегіше:

- А) I орын – 1;
- Ә) II орын – 2;
- Б) III орын – 3.

Жұлделі орын саны олимпиадаға қатысушылардың санына қарай өзгеруі мүмкін. Қорытынды кезеңге қатысушылардың:

- А) 5%-ына – 1-орын,
- Ә) 10%-ына – 2-орын,
- Б) 15%-ына – 3-орын беріледі.

14. «Жарқын болашақ» олимпиадасының жеңімпаздары Ұйымдастыру комитетінің I, II, III дәрежелі Дипломдарымен марапатталады және оларға сәйкесінше бағалы сыйлық беріледі, жеңімпаз оқушылардың жетекшілерін марапаттау да (Диплом және Алғыс хаттармен) қарастырылады.

15. «Жарқын болашақ» олимпиадасын өткізуге белсенді атсалысқан қазылар алқасы мен Ұйымдастыру комитетінің мүшелері Алғыс хаттармен марапатталады.

«Жарқын болашақ» қазақ тілі олимпиадасының бағыттары бойынша байқау Ережесі

I. «Бейнелеушілер» байқауы

1. Қазақ тілін ана тілі және шет тілі ретінде меңгерген оқушылардың шығармашылық және сурет салу жарысы.
2. Мақсаты – қазақ әдебиетіндегі шығармаларды (ертегі, батырлар жырын) жана форматта жандандыру.
3. Шарты: қатысушылар комикс жанрында сурет салу қабілеті және қазақ әдебиетіндегі шығармаларды жақсы білуі керек.
4. Қатысушыға 10 дана А4 форматтағы қағаз беріледі.
5. Қатысушы бүкіл қаламдарын өздері әкеледі. (түрлі түсті немесе тек түсті қаламдарды қолдана отырып салады. Акварель, сулы бояу, майлы бояу рұқсат етілмейді.)
6. Суретті салуға берілетін уақыт мөлшері – 4 сағат.
7. Нақты қай шығарманы комикске айналдыратыны туралы, жарыс алдында ұйымдастырушылар тарапынан беріледі.

II. «Жас қаламгер» байқауы

1. Қазақ тілін ана тілі және шет тілі ретінде меңгерген оқушылардың шығармашылық қабілетін бағалау жарысы.
2. Мақсаты – жасөспірімдерді отансүйгіштік рухында тәрбиелеу, жазуға талапты балалардың қабілет-қарымын арттыру, қазақ тіліне деген қызығушылықтарын арттыру, шығармашылық ізденіске жұмылдыру.
3. Шарттары:
 - Оқушыға эссе алдында 5-10 тірек сөздер беріледі. Оқушы сол тірек сөздерді қолдана отырып эссе тақырыбын белгілеп, өз ойын ашып жеткізе алу керек;
 - Тақырыпқа сай болуы керек;
 - Оқушы өз ойын эссе форматында жазады. Эссенің құрылымдық жағы, тәрбиелік-танымдық, өзектілік мазмұны бағаланады;
 - Эссе көлемі 3 беттен кем болмау керек;

- Жазбаша жұмысқа берілетін уақыт – 120 минут.

- Эссе тақырыптары: қазақ тілі (әдебиеті, тарихы, мәдениеті), тәуелсіз Қазақстанның жетістіктері, Қазақстандағы және басқа елдердегі ұлтаралық, дінаралық, этносаралық келісімнің маңыздылығы, бірлік пен татулық, ерлік пен батырлық, руханият, әдептілік қағидалары, зиянды әдеттер және т.б.

III. «Білгірлер бәйгесі» байқауы

1. Қазақ тілін ана тілі және шет тілі ретінде меңгерген оқушылардың қазақ әдебиетіне мақал-мәтелдерді, жұмбақ, жаңылтпаштарды, ертегілерді қаншалықты білетіндігін бағалау сайысы.

2. Мақсаты – оқушылар арасында қазақ тілі мен әдебиетіндегі мақал-мәтелдерді, жұмбақ, жаңылтпаш, ертегі жанрларын жандандыра отырып насихаттау.

3. Шарттары:

- Жасырылған жұмбақтың жауабын таба алуы;

- Берілген жаңылтпашты заңдылыққа сәйкес тез айта алуы;

- Берілген тақырыпқа қатысты мақал-мәтел айтып, мағынасын талдап беруі.

- «Білгірлер бәйгесі» байқауы бойынша бағалау ұпайлары:

Жұмбақ жауабын таба алуы	Жаңылтпашты айта алуы	Берілген тақырыпқа қатысты мақал-мәтел айта алуы	Ертегі бойынша сұраққа жауап бере алуы
5 ұпай	5 ұпай	5 ұпай	5 ұпай

IV. «Сөз шеберлері» байқауы

1. Қазақ тілін – ана тілі және шет тілі ретінде меңгерген оқушылардың қазақ тілінде мәнерлеп оқып, өзіндік қабілетін көрсететін сайысы.

2. Мақсаты – қазақ тілінде мәнерлеп сөйлеуге машықтану, сөздің мәнін жете түсіну, оның табиғатын тану және көркем шығармаларды мәнерлеп, нақышына келтіре оқу арқылы оқушыны ауызекі сөйлеуге төселдіру.

3. Шарттары:

- Қатысушы 1 шығарманы немесе шығармадан үзіндіні (прозалық немесе поэзиялық) жатқа мәнерлеп оқиды.

- Шығарманың тақырыбы ұлттық құндылықтарды (тарих, тіл, Отан, ұлттық тәрбие т.б.) насихаттау керек;

- Қатысушылар қазақ ұлттық киімімен шығу керек.

- Мәнерлеп оқуға берілетін ең көп уақыт мөлшері – 5 минут (5 минуттан асқан жағдайда ұпай шегеріледі).

- «Сөз шеберлері» байқауы бойынша бағалау ұпайлары:

1) Шығарманың сөздерін анық және тіл табиғатын сақтап жеткізу	1) Дауысы мен дене с-қимылдарының үйлесімділігі 2) Сахнада өзін ұстау мәнері	1) киімі; 2) жатқа оқуы; 3) әуені (фон)
---	---	---

V. «Әнші-бұлбұлдар» байқауы

1. Қазақ тілін ана тілі және шет тілі ретінде меңгерген оқушылардың қазақ тілінде ән айтып, өзіндік қабілетін көрсету сайысы.

2. Мақсаты – қазақ халық әндері мен қазақ сазгерлерінің шығармаларын насихаттау және дарынды қазақ тілі жанашырларын, жас буын өкілдерінің арасынан тілді терең меңгергендігін анықтау, оларды таныту.

3. Шарттары:

- Қатысушылар қазақ әндерінің қалтын бұзбай, нақышына келтіріп орындай алуы керек.
- Ән мен саздың, қимылдың үйлесімділігіне, әнді көрерменге жеткізе білуіне және сахнадағы өзін-өзі ұстау мәнеріне назар аударылады.
- Әнді орындаушы қазақ ұлттық киімімен шығу керек.
- «Әнші-бұлбұлдар» байқауы бойынша бағалау ұпайлары:

Әннің сөзін анық және тіл табиғатын сақтап жеткізу.	1) Ән мен саздың және қимылдың үйлесімділігі; 2) Сахнада өзін ұстау мәнері.	1) вокал; 2) әуені; 3) киімі.
---	--	-------------------------------------

Қосымша: «Жарқын болашақ» олимпиадасының республикалық кезеңінде барлық бағыт бойынша қатысушылардан ұйымдастырушылар тарапынан алдын-ала белгіленген 4 көркем-әдеби шығарма бойынша емтихан алынады. Емтихан нәтижелерінің ұпайы қатысушының финалдық кезеңдегі нәтижесіне қосылып, жалпы нәтижеге әсер етеді.

Ұйымдастыру комитеті:

Ерлан Абдрасилов, тел: +7 701 207 3080

Дастан Ілияс, тел: +7 775 764 7732